

КЛЕНОВІ

ЛИСТКИ

00519746 (W)

ВИЙШЛИ З ДРУКУ ТАКІ КНИЖЕЧКИ

З „ДЕШЕВОЇ БІБЛІОТЕКИ КРАСНОГО ПИСЬМЕНСТВА“

1. Л	Глібів — Байки	ціна	30 коп.
2. В.	Винниченко — Бабусин подарунок		12
3. Г	Квітка-Основа-Яненко — Маруса		20
4. М.	Коцюбинський — Ціпов'яз		15
5. І	Нечуй-Левицький — Рибалка Панас Круть		12
6. П	Мирний — Морозенко		12
7. Т	Шевченко — Катерина		10
8. П	Куліш — Орися		8
9. В	Стефаник — Кленові листки		8
10. А.	Тесленко — Страчене життя		15
11. М	Вовчок — Ледашиця		1
12. Д	Маркович — На вовчому хуторі		10
13. М.	Левицький — Тяжкою дорогою		10
14. О	Кониський — Дід Євмен		10
15. Б	Грінченко — Без хліба		10
16. Г.	Григоренко — Св тання		10
17. І.	Франко — Під оборогом		10

Д Р У К У Ю Т Ь С Я:

1. С Руданський — Співомовки; 2. О. Діхтяр — Українські приказки

**Розповсюджуйте дешеву бібліотеку красного письменства!
Притягайте нового читача!
Несіть культуру в найтемніші людські закутки!**

Менше як на 1 карбованець книжечок з дешевої бібліотеки не висилається.

Збирайтеся і виписуйте їх колективно.

В кожній родині, у кожного грамотного повинні бути твори

Т а р а с а Ш Е В Ч Е Н К А

1. Кобзар (повний) з 44 малюнками. Ціна — карб. 80
2. Повісті та драма Назар Стодоля з 76 мал. 1 карб.
3. Великий портрет Т. Шевченка у фарбах — карб.

Хто виписує книжки з видавництва не менше як на 80 коп., тому за пересилку видавництво не нарахує нічого.

Менше 5 портретів Шевченка не висилається

2012

В. 2625

ДЕШЕВА БІБЛІОТЕКА
КРАСНОГО ПИСЬМЕНСТВА

ВАСИЛЬ СТЕФАНИК

КЛЕНОВІ ЛИСТКИ

ОПОВІДАННЯ

ВСТУПНА СТАТТЯ
Ол. ПОЛТОРАЦЬКОГО

ВИДАВНИЦТВО
„СЯЙВО“

[891.79]

Збірка М. С. ВОЗНЯКА

Львівська бібліотека

АН УРСР

№ 34 387

Київ. Окрліт № 3357. Зам. 53.—15.000. „Сяйво“ № 48, XI—1927 р.

Трест „Київ-Друк“, 6-та друк., вул. Леніна 19.

7672

ПОЕТ ЗЛИДНІВ ЗАХІДНЬО-УКРАЇНСЬКОГО (ГАЛИЦЬКОГО) СЕЛЯНИНА

„В селі сталася новина, що Гриць Летючий втопив у річці свою дівчинку.

„..Прийшов він увечері додому, та й застав дівчат на печі.

„—Тату, ми хочемо їсти,—сказала старша Гандзуня.

„—То їжте мене, а що-ж я дам вам їсти? Ось є хліб, та й начиняйтеся.

„Та й дав їм шматок хліба, а вони, як щенята коло голої кістки, коло того хліба заходилися.

„..Гриць глянув на них з лави і погадав: „Мерці“, і налякався так, що аж його піт обсипав..“

У селянина Гриця вмерла жінка, й йому нічим було діти годувати. Він вирішив їх потопити:

„— Скажу панам, що не було ніякої ради ані їсти що, ані в хаті затопити, ані випрати, ані голову змити, ані чого! Я кару приймаю, бо я завинив, та й на шибеницю.“

Він потопив меншу дочку. Старша випросилася. І от що каже їй селянин на благання:

„—Таточку, не топіть мене, не топіть, не топіть.

„—Та як просишся, то не буду, але тобі було-б ліпше, а мені однаково терпіти, чи за одну, чи за дві. Будеш бідити змалку, а потім підеш у мамки крамарям, та й знов будеш бідувати.“

Гриць порадив своїй дочці йти кудись найматися, а сам пішов віддатися владі.

Це з першого-ліпшого оповідання знаного україн-

ського письменника Василя Стефаника. Кількадесят коротеньких оповідань є в його збірці, і з-поміж них нема жадного, в якому було-б змальовано веселішу картину, було-б показано інших, не таких понурих, загорьованих людей, де були-б бадьорі, веселі настрої.

Стефаника можна залічити до тих письменників, що вишукують найтемніші сторони в тих обставинах, що серед них живуть і пишуть. І, проте, обвинувачувати його в якомусь навмисному перекручуванні життя селян у Галичині ніяк не можна; справді, темне воно й невідрадне.

Ми добре знаємо, як на Наддніпрянській Україні царський уряд віками пригноблював українців, як українці зазнавали злиднів, як село розшаровувалося на багатих і бідних, що мусіли мерти з голоду.

Ми знаємо, як до економічних злиднів додавалися нечувані утиски проти всього українського, проти всіх проявів українського слова.

І, проте, ми, наддніпрянські українці, навіть уявлення не маємо про життя (не життя—страждання!) наших закордонних братів—селян Західньої України. „Цісарська влада, (тоб-то влада австрійського цісаря), а особливо польська шляхта—великі поміщики, що приборкали були Західню Україну, ставилися до неї, як до країни „хлопів і попів“. Не можемо в коротенькій статті оповідати, як це сталося, що наприкінці XIX сторіччя західньо-українські селяни були так пригноблені й господарство більшости їх було знесилене, зруйноване. У Галичині буйно розцвітала велика промисловість, а до селян українських, що жили в тих краях, ставилися як до справжнього бидла, що мусіло коритися міцному великому землеволодінню, віддавати поміщикам свою власну землю, ті ліси та пасовиська, що про них так гарно оповідав Іван Франко. Панський суд всіляко сприяв поміщикам в їх намірах, і це приводило до зубожіння селянства. Голода,—от чим ставала переважна більшість селянства Західньої України.

Який був вихід із такого становища? Галицький селянин або їхав зі своєї рідної землі до Америки, або став за наймита-батрака по панських економіях, або пошивався в робітники тих численних фабрик, що народжувалися тоді на Західній Україні. Звичайно, важкий і довгий шлях повсякденних злиднів лежав перед таким збіднілим селянином: не всякому щастило виїхати закордон—на це потрібні були великі кошти. Ставати наймитом у панському господарстві, або робітником на якійсь виробні—чи це був прийнятний вибір для галицького селянина, що мріяв бути заможним господарем, хотів прожити свій вік у дозвіллі й багатстві.

Проте, шалена боротьба між класами примушувала темне галицьке селянство підкорятися переможному ходові капіталістичного ладу. Не бачучи виходу з такого становища, бідніше селянство впадало в одчай, губило останні сили в шаленій боротьбі за існування. І от на тілі поневоленої країні поволі зростає соціалістичний рух на чолі з славетним ученим та громадським діячем Михайлом Драгоманом. вчм, що приїхав з Наддніпрянської України в Галичину і його група, хоч і не була вона послідовно-соціалістичною, а тільки визнавала певні обов'язки інтелігентного (освіченого), чоловіка перед масами робочого народу" (Франко), проте провадила запеклу боротьбу з галицькими „культурниками“, що не ставили перед собою ніяких політичних завдань. Франко, Стефаник та інші—це все письменники, що зросли в той час, коли в Галичині зрозуміли, що треба подумати про організацію селянського люду.

Василь Стефаник народився р. 1871 в селі Русові, в селянській родині. Освіту здобув у гімназії й після того вчився в Краківському та Віденському університетах. Почав Стефаник писати дуже рано, а проте написав не багато. З-поміж усього, що він написав, нема жадної більшої повісти—все дрібні, коротенькі оповідання.

Перше його оповідання—„Синю книжечку“, видруковано р. 1905-го. Після того Стефаник видрукував кількадесят оповідань, що склали збірку „Кленові листки“. Крім того Стефаник написав низку оповідань з життя Галичини в той час, коли її захопило було російське військо.

Стефаник належав до т. зв. радикальної партії, що її заснували Павлик та Франко. Ця партія обстоювала інтереси галицького селянства проти польської шляхетської панської партії.

Небагато написав Стефаник, а проте, в українським письменстві його вважають за одного з найбільших, найвидатніших письменників. Франко дуже цинив його оповідання і одного разу сказав, що після Шевченка Стефаник чи не найбільший майстер серед усіх, хто пише українською мовою.

Оповідання Стефаника, то є найкраща картина злиднів села, що занепадає, підкоряючися переможцю-капіталові.

Ніхто з письменників українських не спромігся подати таких жахливих картин, як Василь Стефаник. Його оповідання є цінні для нас не тільки, як сумний спогад про минуле, але й як нагадування про ті страждання і злидні, що їх і за наших часів зазнають українці Галичини під панським ярмом.

Ол. Полторацький.

КЛЕНОВІ ЛИСТКИ

I

Постіль застелена полотном, коло стола на задній і передній лаві засіли куми, на краю печи рядком діти. Вони поспускали рукави, як стадо перепелиць, що спочивають, але все готові летіти. Куми зате сиділи як вкопані, лишень руками досягали хліб або чарку горілки, але руки найрадше не рухалися-б лишень спочивали-б зігнені в кулак на колінах. Не радо вони брали хліб і чарку. Каганець блимав на припічку й потворив з кумів великі чорняві тіні й кинув їх на стелю. Там вони поломилися на сволюках і також не рушались.

Коло стола схилений стояв Іван, господар хати і тато маленької дитини, що її охрестили.

— Будьте ласкаві, мої кумі, та заживіть ще по одній. Хоч се не горілка, але болото, але з мужиком то так завше: що де у світі є найгірше, то він має те спожити, що де у світі є найтяжче, то він має те виконати...

— На то ми рожені,—відповідали побожно куми.

Як чарка обішла колію, то Іван її поставив лігма коло пляшки, бо боявся, аби не впала така маленька на землю.

— А закусіть... Та й дивіться, який мене клопіт найшов у самі жнива, у самий вогонь. А я, бігме, не знаю, що з сього має бути?! Чи маю лишити

жнива, та й обходити жінку і варити дітям їсти, чи я маю лишити їх тут на ласку божу та й тягнути голоден косою? Бо вже моє таке має бути, бо у такий час ніхто до хати не прийде за великі гроші. На тобі, Іване, дитину, та й радуйся, бо ще їх мало маєш!

— Не нарікуйте, куме, та не гнівить бога, бо то його воля, не ваша. А діти—піна на воді, щось на них трісне—та й понесете всі на могилу.

— У мене не трісне, але там, де є одно, там трісне. Жебрак аби таки не тлумачився до жінки, аби не дивився у той бік, де жінка, то-б найліпше зробив! Тоді й бог не дасть...

— Куме, ви се пусте говорите; так ніколи не буде, бо люди мають плодитися.

— Коли-б то люди, а то жебраки плодяться. А я тому кажу, що ти, жебраку, не плодсья, не розводься, як миш; ти будь контетний, як маєш на хребті дранку, як маєш шматок хліба, аби не був голоден, та й як тебе ніхто по лицю не лупить. Як сі три ділі маєш, то й має тобі бути добре, а від жінки геть уступися.

— Куме Іване, дайте трошки спокій, бо жінка, як то звичайно у таким інтересі—то їй не треба сього слухати, бо така бесіда не дає здоровля. Колись иншим ліпшим часом.

— Я вас дуже перепрошаю за мою таку бесіду, але ви гадаєте, що я за неї дбаю або за себе я дбаю?! Бігме, не дбаю; най їх і зараз вихватає та й мене з ними! Овва, отож-би ми втратили рай на землі і маєтки лишили!

Куми вже не обзивалися, не перечили, бо бачили, що Івана не переможуть, і хотіли, аби скорше виговорився, бо борше їх пустить спати. Іван встав від стола, спинився насеред хати, спустив

рукави так, як діти на печі, й почав до них балакати.

— Та чому не летите з мої голови? Я вам розчиню і вікна, й двері, гай!..

Діти засунулися на піч так, що їх не було вже видно.

— От, сарана; лиш хліба, та й хліба, та й хліба! А відки-ж я тобі того хліба наберу?! Та то-би на дванадцятий сніп якийсь раз торгнути, то-би якийсь раз схилитися, то з поперека вогонь у назуху сиплеться! То тебе кожне стебельце у серце дюгне!

Се було до дітей, а тепер він звернувся до кумів.

— А увечері, лиш укажеш до хати такий як віхоть, як мийка усотаний, а вони тобі в один голос—і жінка і діти: нема хліба! Та й ти не йдеш, бідний чоловіче, спати, але ти тягнеш ціп, та й молотиш на потемки, аби завтра мали з чим іти в жорна. Та так тебе ціп і звалить на сніп, та й так деревієш до ранку у соні, аж тебе роса припаде. Та й лишень очі пролуниш, то зараз тебе та роса їсть, бо мало тебе біда їсть; ще вона вночі тебе найде! Промієш очі, та й точишся на ман такий чорний, що сонце перед тобою меркне.

— Іване, не журися дітьми, бо то не лишень ви, але бог їм тато старший від вас.

— Я з богом за-барки не ловлюся, але нащо він то пускає на світ як голе в терня?! Ви, піп каже, дітей не навчаєте страху божого, ви їх самі посилаєте красти,—ей, де я годен так ганьбити. А коби коло моєї дитини і мамка, і нянька, і добродійка ходила, коби мені люди всього наносили, то й я-б, йогомость, знав як дійти вчити! Але мої діти ростуть по бур'янах разом з курми; а якщо

до чого прийде, отак як тепер, то ніхто не знає, що вони цілий день їдять? Чи крадуть, чи жебрають, чи пасуть, а я відки знаю?.. Так, люди, ви самі знаєте, яке наше життя...

— Знаємо, куме, знаємо! як не знати, коли самі у нім бродимо.

— Я на діти дивлюся, але я не гадаю, аби воно було чемне, аби уміло доладу зробити. Я лиш заглядаю, чи воно вже добре по землі ходить, аби його упхати на службу; отсього я чекаю. Я не чекаю, щоб воно убралося в силу, аби путерії набрало, аби воно коло мене нажилося. Куби лиш багач або пан роззявив пащеку, а я його туди кидаю, аби лишень збутися! А потім воно бігає коло худоби, ноги—одна рана, роса їсть, стерня коле, а воно скаче та й плаче. Ти-би йому завернув худобу, поцілував-би його в ноги, бо ти його силодив, та й сумління тебе п'є, але минаєш, ще й ховаєшся від нього, аби не чув!

Аж почервонів, аж задихався.

— Та й росте воно в яслах, під столом або під лавою; їсть кулаки, вмивається сльозами. А підросте, та й щось воно украде, бо воно ніколи добра не знало, та краденим хоче натішитися. Дивишся—йде до тебе шандар*). Скує тебе, наб'є тебе як товарину, бо ти тато злодієві та й мусиш з ним бути у змові. Та й ти злодій навіки! Але се ще не решта, кінець ще напереді. Най-би син, вапа дитина, а людський злодій; най-би зогнив у криміналі, бо злодія не шкода! Най-би! А то вони возьмуть здоровля, та й дають до шпиталю лічити, а потім пускають письмо до в'їта, аби тато платив кошта. З хати виганяють, під пліт викидають з

*) Поліціант.

бєбєхами! Ідєш до вїїта, по рукам цїлуєш: вїї-точку, виберїть мене із цєї кари. Ти, кажє вїїт, бїдний чоловік та можє тебе випустим, алє яку я вигоду буду мати за твою вигоду?—Стиснєш плєчима, складєшя як цизорик, та й кажєш: мїсяць-вам буду задурно служити... Так чи нє так, люди? Правду кажу, чи брєшу як пєс!?

— Вєє так, цїлий гатунок такий, одного слова нє замилили!

Іван дрозав цїлий, чув на собі вагу страшних своїх слїв.

— Аби ви нє казали, люди, що крячу над головами своїх дїтєй, як ворон над стєрвом, нє кажїть, люди, нє кажїть! Я нє крячу, я правду говорю; мїй жаль крячє, сєрцє крячє.

Очі його запалилися, і в них появилєся страшна любов до дїтєй; він шукав їх очима по хатї.

— Бо виглядає так, що я свої дїти гєть позбиткував, гїршє як темний ворог. А я, видїтє, нє позбиткував, я лишєнь прогорнув з-перед очєй сьогодні, і завтра, і рїк, і другий, і подивився на мої дїти, що вони там дїють? А що я уздрїв, то й сказав. Я пішов до них у гостї, та й кров моя застигла на їх господарствї...

По хвилї.

— Якби до тої Канади нє було морїв, то я-би їх у мїх забрав, та й пішки туди з ними йшов, аби їх занєсти далєко від сьогє поругання. Я-би тї моря берегами обходив...

Куми забули за відпочинок, а тепєр собі нагадали, борзо поставали й пішли.

II

Рано.

Дїти обїдали на землї, обливали пазухи і ше-

лестіли ложками. Коло них лежала мама, марна, жовта, і клала коліна під груди. По чорнім, нечесаним волоссю спливала мука й біль, а губи заціпилися, аби не кричати. Діти з ложками в роті оберталися до мами, дивилися і знов оберталися до миски.

— Семенку, ти вже наївся?

— Вже,—відповів шостилітній хлопець.

— То возьми віничок, покрони землю та й підмети хату. Мама не годна нахилитися, бо дуже болить усередині. Не кури дуже.

— Уступіться, бо через вас я не можу замітати.

Мама звелася і поволіклася на постіль.

— Семенку, а тепер гарно вмийся, і Катруся і Марія най вмийються, і побіжи в жбанок води начерпнути, але не впадь у керницю, не схиляйся дуже...

— Семенку, піди та нарви огірків у решето, аби мама в горшку наквасила, бо я вижу, що буду слаба, та не будете мати що з хлібом їсти. Та й нарви хрону і вишневого листя. Та не сотай огірчиння, але рви по-при саме било....

— Семенку, здійми з грядок сорочки, аби я полатала, бо ходите чорні, як ворони.

Семенко все бігав, все робив, що мама казала, і раз-по-раз потручував молодші сестри й казав, що дівки не знають нічого, лишень їсти.

— Вони ще малі, Семенку! як виростуть, та й будуть тобі сорочки прати.

— Я наймуся, та й там мені будуть сорочки прати... я їх не потрібую.

— Не тішся, дитинко, службою, бо не раз будеш свої дні оплакувати.

— Аді, татко зросли у службі, та й нічого їм не бракує.

— І ти зростеш у службі, аж шкура буде лускаться від того росту. Але ти, Семене, не балакай, але збирайся татові нести обід. Він десь такий голодний, що йому очі за тобою продивилися.

— Я мушу татову палицю брати, аби від псів обгонятися.

— А як згубиш, та й буде тато нас обох бити. Та не йди простоволосий, але візьми хоч татів капелюх.

— Той капелюх лиш на очі падає, що не видно дороги.

— Вимий жбанок та й сип борщу.

— Ви мене не вчіть кільки, бо я знаю.

— Семенку, а дивися, аби тебе пси не покусали.

III

Дріботів ногами по грубій верстві пороху й лишав за собою маленькі сліди, як білі квіти.

— Фіть, заки я зайду, то сонце мене порядно спарить. Але я собі заберу волосся так як жовнір *), та й буде мені ліпше йти.

Поклав обід на дорогу і збирав волосся на верх голови, аби приложити його капелюхом і виглядати, як обстрижений жовнір. Очі сміялися; підскочив і покотився далше. Та волосся з-під широкого капелюха зсунулося на потилицю.

— Се пустий капелюх, най-но як я наймуся, та я тоді собі капелюшок...

Лишень облизався. Пройшовши шмат дороги, він знов поставив обід на землю.

— Я змалюю собі велике колесо із шпичцями.

Сів пасеред дороги в порох і обводив довкола себе палицею, потім рисував проміні в колесі.

*) Солдат, москаль.

Далі зірвався, перескочив поза обід і побіг дуже зрадуваний.

До кожних воріт закрадався, зазирає—чи нема на подвір'ю пса, і аж тоді борзенько перебігав. З одного обістя вибіг пес і пустився за ним. Семенко співорив *), зверещав і сів з обідом. Палиця також впала на дорогу. Довгенько скулений сидів, чекав пса, аби кусав. Потім зважився подивитись і побачив над собою чорного пса, що спокійно стояв коло нього.

— На, на, циган, на кулеші, але не кусай, бо болить дуже, та й штраф твій газда буде платити. Та він тобі ноги поломить за той штраф.

Щипав з платка кулеші, метав псові по шматочку, і сміявся, що він на воздуху хапає. Пес мав роззявлену морду, і він і собі рота роззявляв.

— А ти чий, шибенику, що пси по дорогах годують? А в поле що понесеш?

І якась жінка гупнула його в шию.

— А як, ви ще бийте, як пес хотів мене роздерти!

— А ти чий, такий чемний?

— Я Івана Петрового, але мама мали дитину, та й слабі, а я мушу нести обід, а мене пси кусають, а ви ще б'єте...

— Ой, як я тебе била... Куди-ж ти несеш їсти?

— Татові несу на лан, коло ставу.

— Йди зо мною, бідо, бо я також несу туди обід.

Пішли разом.

— А хто обід варив?

— Мама варили, бо я ще не рмію, а Марія і Катерина ще менші від мене.

— То не слаба мама?

*) Заплакав

— Чому не слабі; так качаються по землі, так стогнуть, що аж! Але я за них роблю...

— Ото, ти робітник!

— Ви не знаєте, та й говорите пусте. Ану, запитайтеся мами, який я розумний! Я оченаш знаю цілий...

Жінка засміялася, а Семенко здвигнув плечима й замовк. За ними біг пес, а він ніби-то кидав йому кулеші й загулював іти за собою.

IV.

Три дні опісля.

Посеред хати сидів Семенко і сестри, і корито з маленькою дитиною стояло. Коло них миска з зеленими накришеними огірками і хліб. На постелі лежала їх мама, обложена зеленими, вербовими галузками. Над нею сипів рій мух.

— Понаїдайтеся, та й тихо сидіть, бо я понесу дитину до Василихи, аби поплекала. Тато казали, аби нести рано, в полудня й надвечір, а увечір вони самі вже прийдуть.

— Семенку, не переломи дитину.

— Я гадав, що ви спали. Тато казали давати вам студеної води і булку їсти. Марія така чемна, то вона ту булку ухватила і вкусила вже раз. Але я набив та й відоймив! Їстимете?

— Не хочу.

— Тато зсукали ще свічку та й казали, що якби ви умирали, аби вам дати у руки й засвітити. Коли я не знаю, коли давати?..

Мама подивилася великими, блискучими очима на сина. Безодня смутку, увесь жаль і безсилий страх зійшлися разом в очах і разом сплодили дві білі сльози. Вони викотилися на повіки й замерзли.

— Тато рано в хоромях також плакали, так головою до одвірка лушили! Заплакані взяли косу та й пішли.

Взяв дитину й вийшов.

— Семенку, аби ти не давав Катрусю, і Марійку і Василька бити мачусі. Чуєш? Бо мачуха буде вас бити, від їди відганяти і білих сорочок не давати.

— Я не дам, та й татові буду казати.

— Не поможе нічого, синку мій наймиліший, дитинко моя найзолотіша! Як виростеш, аби ви mezi собою дуже любилися, дуже, дуже!.. Аби ти помагав їм, аби не давав кривдити.

— Як я буду служити, та й буду дужий, то я їх не дам, я буду до них що-неділі приходити.

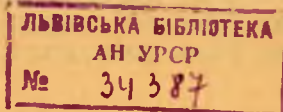
— Семенку, аби ти просив татка, що мама наказувала, аби вас любив...

— Їжте булку.

— Співай дитині, най не плаче.

Семенко хитав дитину, але співати не вмів. А мама обтерла долонею сухі губи й заспівала.

У слабім, уривнім голосі виливалася її душа і потихеньку спадала mezi діти й цілувала їх по головах. Слова тихі, невиразні, говорили, що кленові листочки розвіялися по пустім полю і ніхто їх позбирати не годен і ніколи вони не зазеленіють. Пісня намагалися виїти з хати й полетіти в пусте поле за листочками.

КУПУЙТЕ ТАКІ КНИЖКИ
Видавництва „С Я Й В О“

ЛЕОНІД ГЛІБІВ

Т В О Р И

Повна ювілейна збірка творів з художнім портретом поета-байкаря, його автографом та біографічними малюнками.

Редакція, примітки та вступна стаття про Л. Глібова і його творчість Б. ШЕВЕЛЕВА.

Сторінок 408.

Ціна 1 карб. 40 коп.

Те-ж видання на кращому папері в художній коленкоровій оправі і в теці — ціна 2 карб. 50 коп.

ВЕСЕЛИЙ ОПОВІДАЧ

Книга українського гумору й сатири, починаючи з народніх оповідань та Ів. Котляревського — до наших днів.

Упорядкував та статтю написав про український гумор і сатиру А. ЛЕБЕДИНСЬКИЙ.

Стор. 336. Ціна 80 коп. На кращому папері та в оправі 1 карб. 30 коп.

Ця книжка конче потрібна на читанках по хатах-читальнях, сельбудах, клубах і театральних гуртках.

РОЗВАГА

Книга української поезії, починаючи з народньої творчости аж до наших днів.

В цій книжці-декламаторові кожен найде кращі твори наших поетів як для читання на різних вечірках, так і для систематичного ознайомлення з українською поезією

Упорядкував А. ЛЕБЕДИНСЬКИЙ.

Стор. 380.

Ціна 1 карб. 30 коп.

ХТО ЦІКАВИТЬСЯ УКРАЇНСЬКИМИ УЗОРАМИ, НЕХАЙ ПРИДБАЄ

ЗБІРНИК УЗОРІВ

який склала ОЛЕНА ПЧІЛКА. Ціна йому 1 карб. 30 коп.

Цей збірник як і всі видання „С Я Й В О“ та інші українські книжки можна виписувати з книгарень „Книгоспілки“ по таких адресах:

Книгоспілка, вул. Шевченківського 48, ХАРКІВ, Горяїновський проул. 2. ОДЕСА, вул. Дніпропетровська 1. ДНІПРОПЕТРОВСЬКЕ, вул. Карла Маркса 106.

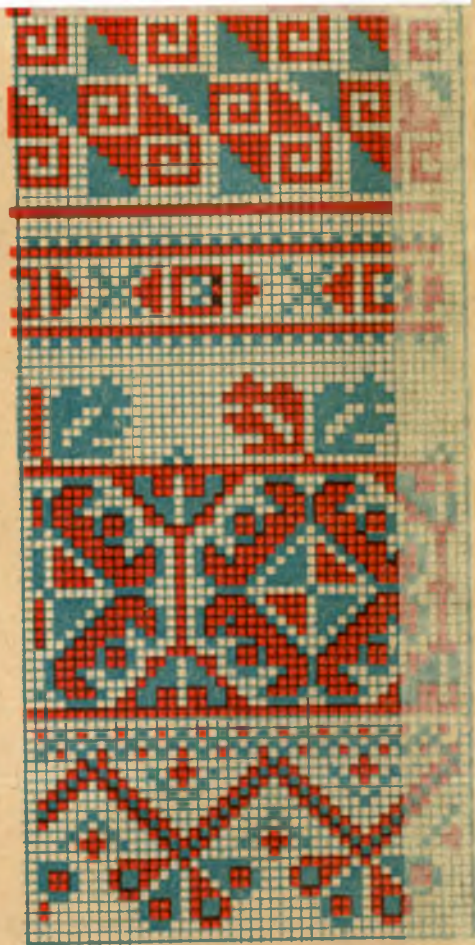
ХТО ЦІКАВИТЬСЯ ВИДАННЯМИ „С Я Й В О“

можливо одержить свою адресу, і видавництво вишле йому СВОГО КАТАЛОГА

348054

Ціна 8 коп.

В 2.625

ВИДАВНИЦТВО

„СЯЙВО“

Київ, вул. Короленка 52.

КЛЕНОВІ

ЛИСТКИ